

La conjuntura econòmica de Barcelona

Gener de 2021

26 de gener de 2021

Síntesi	PIB	Mercat de Treball	Empresa	Turisme	Construcció i immobiliari	Consum	Transports
---------	-----	-------------------	---------	---------	---------------------------	--------	------------

Síntesi

2021 ha començat amb el protagonisme insistent d'una pandèmia desbocada i dues novetats: la vacunació contra la covid-19 avança i Donald Trump ja és història com a President dels Estats Units. Qüestions allunyades del món econòmic però que han de condicionar l'evolució de l'economia mundial a curt i mitjà termini.

Malauradament, el canvi d'any no ha restat protagonisme a la covid-19. Per dues raons de signe oposat: perquè les vacunes ja són una realitat i perquè la pandèmia continua força descontrolada i la situació es pot agreujar per la constant aparició de noves variants. Comença a prendre cos la idea de que la recuperació de l'economia durant la primera meitat d'enguany serà més feble del que es preveia. S'espera que els indicadors avançats d'activitat continuïn mostrant un cert estancament després dels decebedors resultats de final de 2020. Als Estats Units, on la pandèmia està deixant xifres altíssimes de contagis i morts, l'activitat terciària se'n ressent més que la fabrical alhora que repunta el nombre d'aturats. Una situació que obliga al nou executiu a presentar al Congrés un nou paquet d'ajuda a empreses i famílies de quasi dos bilions de dòlars.

L'agreujament de la segona onada de la covid-19 amenaça la feble represa de l'economia europea un cop consumat el Brexit. Atès aquest empitjorament de les expectatives i mentre no arriba el fons de reconstrucció, la política expansiva del BCE es revela com la darrera línia de defensa de l'economia contra la pandèmia.

L'evolució del nombre de nous contagis i d'ingressos hospitalaris les darreres setmanes a la majoria de països de la UE i Regne Unit està forçant un enduriment de les restriccions en part del terciari no essencial i en la mobilitat de les persones. Mesures restrictives que busquen reduir la incertesa derivada de la proliferació de noves variants arreu del món que poden restar eficaça al procés de vacunació. Els indicadors avançats més creïbles abonen la idea que la inèrcia negativa del darrer trimestre de 2020 a les principals economies europees es mantindrà aquest inici d'any. Augmenten les probabilitats d'un allargament del període recessiu que es preveia superar amb el canvi d'any. Si les restriccions en l'actual versió dura es mantenen més enllà del molt curt termini, s'hauran de revisar a la baixa les actuals previsions de creixement per enguany.

Espanya no escapa de l'augment de contagis que es registra a la major part d'Europa. Ens endinsem en la tercera onada coincidint amb l'inici de la vacunació.

La trajectòria de lleu recuperació (sense abandonar les variacions interanuals negatives) de l'economia que mostren alguns indicadors durant el darrer bimestre de l'any passat per impuls passat festes pel revifament de la pandèmia. La lenta millora que anunciaven molts indicadors no es confirma pel pas enrere en la lluita contra la covid-19. L'activitat manufacturera es va recuperant però sense assolir encara els valors d'un any enrere, mentre que el terciari continua penalitzat per les restriccions de mobilitat i d'activitat social. Implícitament, les veus més realistes situen la reactivació de l'activitat turística i serveis afins, i amb ells la major part de l'activitat econòmica, ben avançada la primavera. D'aquí la nova pròrroga dels ERTA i altres mesures de suport a la població més afectada.

A Barcelona, les previsions del PIB revisades al desembre contempen per al conjunt del 2020 un decreixement de l'activitat d'entre el -10% i el -11%, no gaire diferent al que el Banc d'Espanya preveu pel conjunt de l'economia espanyola (entre un -10,7% i un -11,6%).

Després de la forta caiguda del segon trimestre (-20,2% interanual), l'activitat econòmica va repuntar a la ciutat, però sense recuperar els nivells previs a l'emergència sanitària i el PIB del tercer trimestre va registrar un nou decreixement interanual (-8,3%), de forma similar a Catalunya (-8,8%) i Espanya (-9%). La indústria va ser el sector relativament menys afectat en aquest període (-6,1%) mentre que els serveis van mostrar la taxa més negativa (-9%) amb una davallada de fins al -17,1% en el cas del subsector *del Comerç, Hostaleria, Transport, Informació i Comunicacions*. A les portes de la tercera onada de contagis, l'atur registrat tancava l'any a l'alça, amb una xifra en 93.842 desocupats, sense comptar els afectats per ERTA. Al llarg de 2020, gairebé 315.000 treballadors a Barcelona s'han vist afectats per aquesta situació, als que cal afegir els que van patir directament l'extinció del contracte. Els 36.147 expedients de regulació d'ocupació faran minvar la xifra d'empreses que segons el DIRCE estaven actives a 1 de gener de 2020 a la ciutat, un total de 185.857. La campanya de Nadal va animar la despesa amb targetes bancàries, que a mitjans de desembre es va situar un 15% per sobre del valor mitjà de gener de 2020, però l'evolució seguia sent desfavorable als sectors més castigats per la pandèmia, com el transport i els serveis turístics. L'any ha tancat amb una xifra inferior a l'1,9 milions de turistes, un 78% menys que els més de 8,5 milions del 2019 i hauríem de retrocedir uns 30 anys per trobar xifres semblants. Les dades més positives a final de 2020 han vingut de la mà del comerç exterior, amb un punt d'inflexió de les exportacions recolzat en la favorable evolució del volum de tràfic al Port de Barcelona en els dos darrers mesos de l'any.

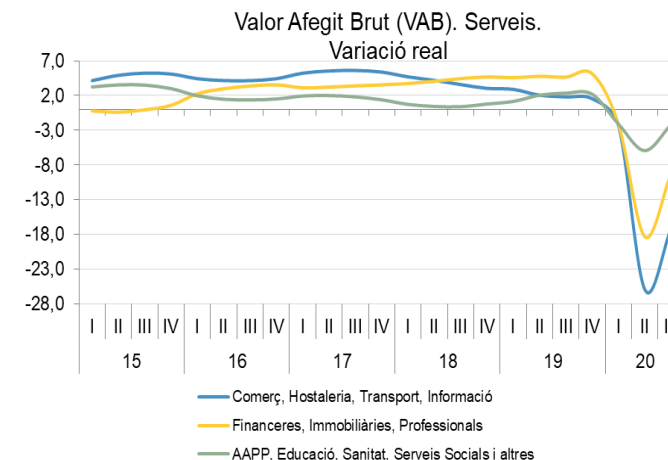
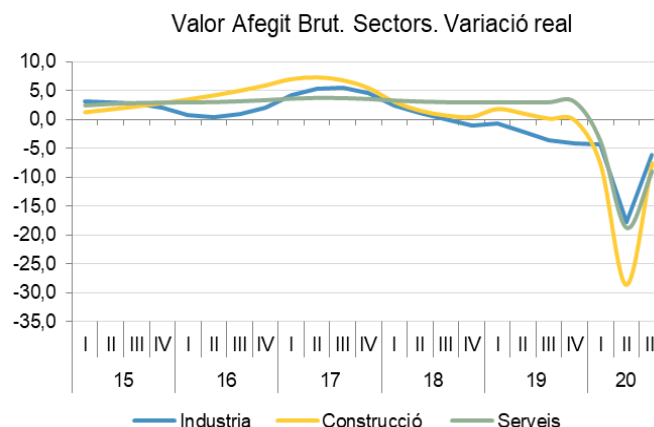
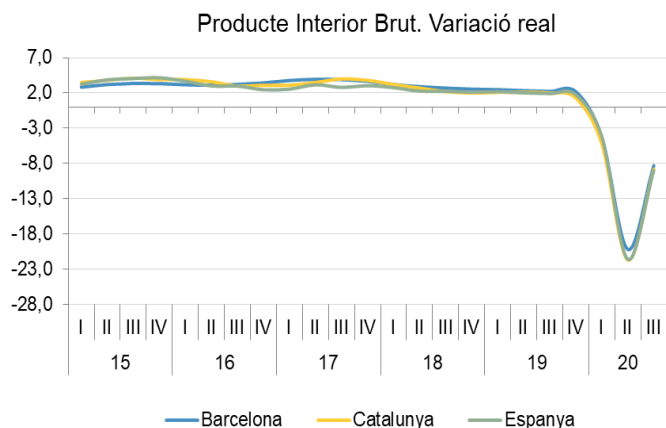
Nota: Els valors dels gràfics destacats i en % corresponen a la variació interanual de la darrera dada disponible.

Font: Elaborat a partir de dades de l'Ajuntament de Barcelona, de l'INE, AENA, APB, DGT, Sec. d'Estat de Comerç, Cambra de Comerç, ATM, Idealista, Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana i Dep. Empresa i Ocupació de la Generalitat.

Síntesi	PIB	Mercat de Treball	Empresa	Turisme	Construcció i immobiliari	Consum	Transports
---------	------------	-------------------	---------	---------	---------------------------	--------	------------

PIB. VAB sectorial

El PIB de Barcelona en el tercer trimestre de 2020 es va contraure un -8,3%, respecte al mateix trimestre de l'any anterior, segons càlculs de l'Oficina Municipal de Dades (OMD) de l'Ajuntament de Barcelona. A Catalunya i Espanya, l'efecte de la pandèmia en aquest tercer trimestre ha estat de -8,8% i -9% respectivament.

El resultat del tercer trimestre representa una millora en comparació al trimestre anterior que va registrar, amb una taxa interanual del -20,2%, l'impacte negatiu més intens de la pandèmia COVID-19.

Pel conjunt de l'any 2020 l'efecte de la pandèmia pot suposar, segons els escenaris considerats, un decreixement situat aproximadament entre el -10% i el -11% del PIB de Barcelona.

En el tercer trimestre el sector serveis és el que més pateix l'impacte de la pandèmia (-9%), seguit de la construcció (-7,6%) i del sector industrial (-6,1%).

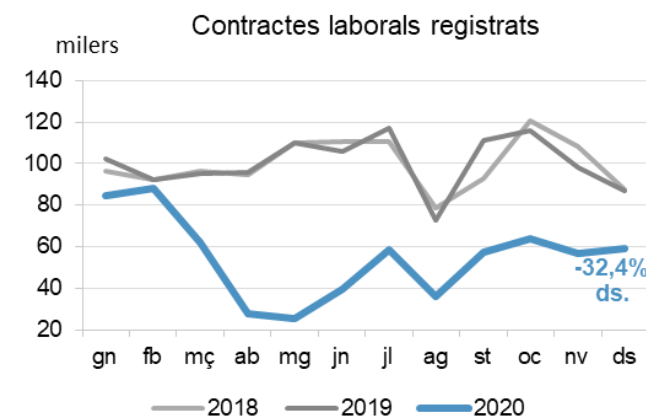
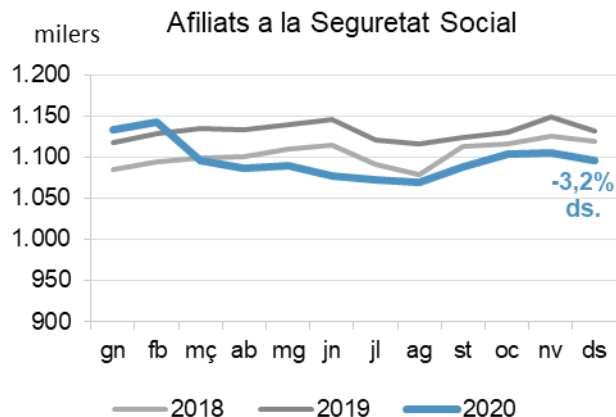
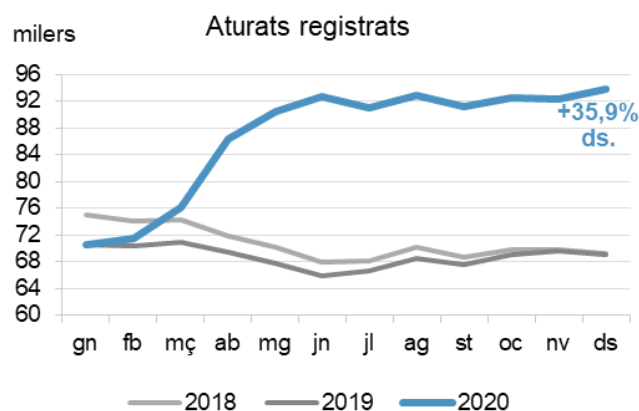
Tanmateix, a la vista de la dinàmica dels trimestres anteriors, i també segons els escenaris estimats per l'OMD, pel conjunt de l'any la construcció serà el sector que tindrà una reducció més important del seu VAB per efecte de la COVID-19 (a l'entorn del -15%).

El subsector del Comerç, Hostaleria, Transport i Informació i Comunicacions registra un decrement del seu VAB del -17,1%, amb pitjors resultats pel comerç i hostaleria que per les activitats d'informació i de les comunicacions. El subsector de les Activitats Financeres, Immobiliàries i Professionals baixa un -9,2%, malgrat que el sector financer registra, per primera vegada en aquest any, una taxa de variació positiva.

Finalment les AAPP, altres serveis públics i els serveis personals tenen la taxa negativa moderada (-2,1%). Aquest resultat es deriva de la davallada del serveis culturals i personals, ja que la taxa de les AAPP, Educació i Sanitat és de signe positiu, encara que propera a zero.

Síntesi	PIB	Mercat de Treball	Empresa	Turisme	Construcció i immobiliari	Consum	Transports
---------	-----	--------------------------	---------	---------	---------------------------	--------	------------

Mercat de Treball

Els efectes de la pandèmia sobre el mercat de treball estan sent dramàtics. L'atur registrat va tancar l'any amb xifres a l'alça, un fet que no passava des de desembre de 2009, en plena Gran Recessió. L'augment de 1.441 persones respecte al mes de novembre deixa la xifra en 93.842 aturats a final de 2020, la més elevada des de la primavera de 2015. A més, a les portes d'una tercera onada de contagis, la xifra no reflecteix l'impacte total de les mesures restrictives de l'activitat per frenar l'avanç del coronavirus, ja que els treballadors afectats per ERTO segueixen en situació d'alta i no s'inclouen a l'atur registrat. A sectors com el comerç i la restauració i les activitats culturals i esportives els ERTO no fan més que augmentar, frenant un major repunt de la desocupació. L'atur ha crescut en 22.395 persones des del febrer, abans de l'emergència sanitària, i en 24.795 respecte al desembre de 2019. El ritme de creixement interanual és el més elevat des de finals de 2009, superior al de Catalunya (+28,2%) i Espanya (+22,9%), on el pes relatiu del sector terciari no és tan elevat. L'evolució per sexe mostra un perfil majoritàriament femení, amb 49.569 dones (52,8% del total) i 44.273 homes, però el repunt del col·lectiu masculí està sent més intens i al desembre frega el 40%. L'augment de la desocupació impacta especialment en col·lectius vulnerables, com els joves (entre els menors de 30 anys l'atur creix un 53,8%) i la població estrangera (+64,6%).

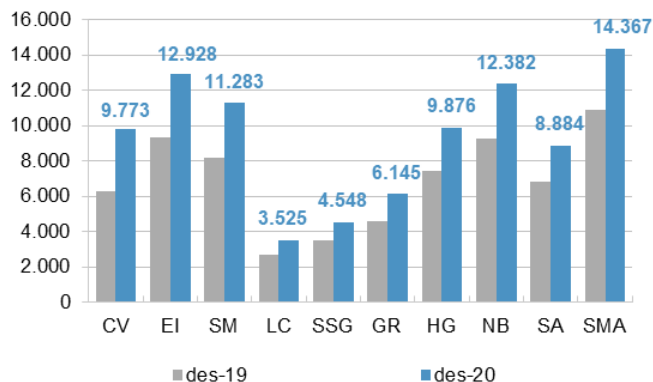
La pandèmia ha posat fi en el 2020 a una trajectòria de recuperació de l'ocupació iniciada a la ciutat a finals de 2013 i que es va allargar sis anys, marcant a finals de 2019 els màxims de la dècada. El desembre tanca amb una xifra de 1.096.654 afiliats que ens retorna a nivells de més de dotze anys enrere, ja que es tracta de volums d'ocupació inferiors als de la primavera de 2008. El nombre de llocs de treball va anar caient d'ençà de l'inici de l'emergència sanitària, assolint el passat mes d'agost la cota més baixa dels darrers tres anys. Des de llavors s'havia registrat una lleugera millora que en bona part ha quedat anul·lada amb el descens de desembre, de més de 9.200 llocs de treball en relació amb el novembre, per les successives onades de contagis que estan dificultant la recuperació. En termes interanuals, la pèrdua de llocs de treball és de prop de 35.900 i en relació amb la situació de febrer, prèvia a la covid-19, és de gairebé 46.700 afiliacions. El ritme de destrucció d'ocupació està sent més intens a Barcelona que al conjunt de Catalunya (-2,2%) o Espanya (-1,9%) per l'aclaparador pes del terciari, que en l'actual conjuntura ha perjudicat molt la capital. Al daltabaix de sectors com l'hostaleria, amb un descens dels ocupats que de moment frega el 17% a la ciutat –gràcies al blindatge dels ERTO– s'afegeix el de sectors com les activitats artístiques i d'altres amb un pes relatiu superior al que tenen a la resta del país, com ara les activitats administratives, que en el darrer any han perdut prop d'un 8% dels llocs de treball.

En un mes com el desembre, tradicionalment poc favorable per a la contractació laboral, la xifra de nous contractes, un total de 58.900, va augmentar en prop de 2.200 en relació amb el novembre. Un lleuger repunt mensual degut a que les xifres de novembre, en plena segona onada de la pandèmia, van ser anormalment baixes. Tot i això, la dada de desembre passa a ser la més reduïda des de 2012, en plena crisi financera. La recuperació de l'activitat s'ha vist molt entorpidida en el darrer trimestre de l'any per la reintroducció de nombroses restriccions a l'activitat per contenir l'epidèmia. Les xifres de contractació, que ja van començar a anar a la baixa en els darrers mesos de 2019 com a resultat de la desacceleració del ritme de creixement econòmic, han encadenat cinc trimestres consecutius de trajectòria interanual descendent i tanquen el 2020 molt per sota dels volums anteriors a l'emergència sanitària. L'acumulat anual, un total de 658.463 nous contractes, suposa gairebé 545.000 menys que en 2019, quan es van assolir els màxims de la dècada arribant als 1,2 milions. La davallada interanual (-45,3%), ha estat lleugerament més intensa pels homes (-46%) que les dones (-44,6%) i més accentuada en la contractació temporal (-46,9%), especialment en la de més curta durada (-55,7%) que en la indefinida (-35%). L'elevat pes de sectors molt afectats per la pandèmia ha originat un descens superior al de Catalunya (-33,1%) o Espanya (-29,2%).

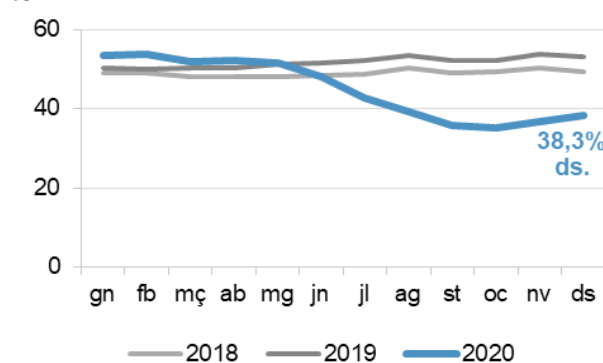
Síntesi	PIB	Mercat de Treball	Empresa	Turisme	Construcció i immobiliari	Consum	Transports
---------	-----	--------------------------	---------	---------	---------------------------	--------	------------

Treball i Cohesió Social

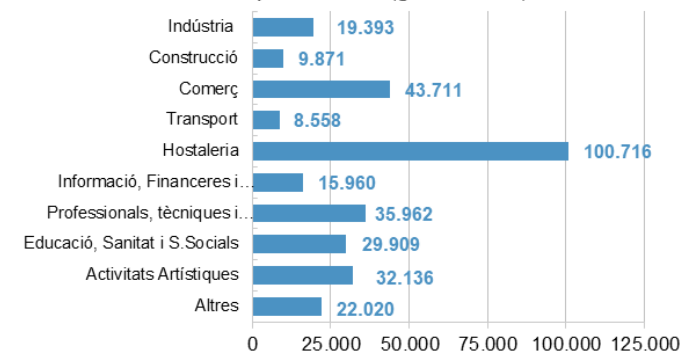
Estimació de l'atur registrat per districtes

% Aturats perceptors de prestacions

Persones afectades per ERTO/ERO a Barcelona per sectors (gn-ds.2020)

El desembre de 2020 va tancar amb la dada d'atur registrat a la ciutat més elevada des de l'inici de la pandèmia i tots els districtes van registrar xifres a l'alça. L'atur es va situar més d'un 30% per sobre dels nivells de febrer, sent Ciutat Vella, l'Eixample, Sants – Montjuïc i Gràcia els districtes que, per la seva centralitat, han patit més l'empitjorament del mercat de treball derivat de l'emergència sanitària. En els darrers deu mesos, l'increment de l'atur ha superat el 50% a Ciutat Vella, on es concentra majoritàriament l'activitat vinculada al turisme i l'oci. El repunt de la desocupació va ser molt intens a tota la ciutat fins al juny, registrant-se en la segona meitat de l'any alces en general més moderades. Però en el cas de Ciutat Vella l'evolució ha continuat sent molt desfavorable. Com és habitual, Sant Martí registrava al desembre la xifra de persones a l'atur més elevada, seguida de l'Eixample i Nou Barris. En aquest darrer districte, l'increment de l'atur en relació amb el desembre de 2019 (+33,2%) es situa, tanmateix, per sota de la mitjana, mentre que a l'Eixample i Sants – Montjuïc supera el 38%. Però ha estat a Ciutat Vella on el repunt ha estat més accentuat en el darrer any (+55,4%) amb gairebé 3.500 persones desocupades més –sense incloure els afectats per ERTO- en bona part per l'elevat pes de població estrangera, un dels col·lectius més perjudicats per l'increment de l'atur.

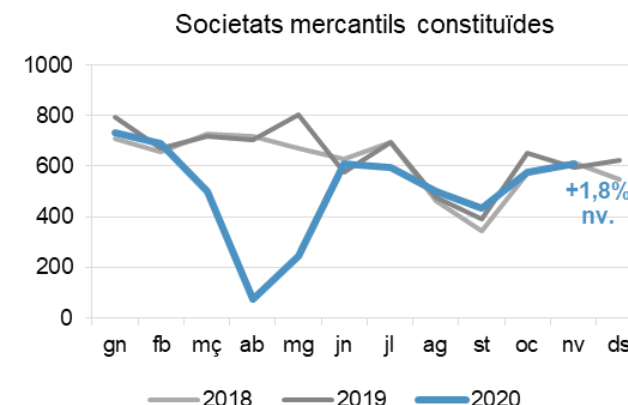
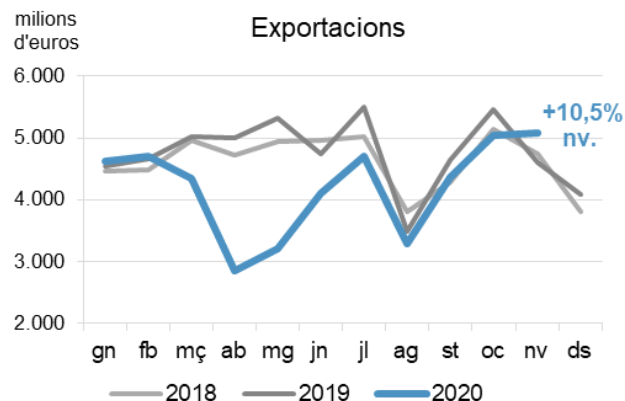
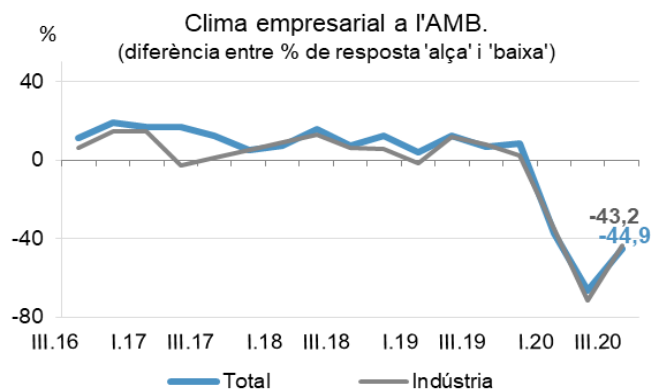
En el darrer bimestre de 2020 s'ha frenat la tendència a la baixa de la taxa de cobertura de l'atur, però el valor tanca el 2020 per sota del 40%. Durant els primers mesos de l'emergència sanitària, en ple confinament domiciliari, el fet que moltes persones que buscaven feina per primera vegada no es poguessin incorporar a les llistes d'atur va contribuir a mantenir la taxa de cobertura relativament estabilitzada. Però amb la desescalada, aquest segment de població desocupada va augmentar i el descens del pes dels perceptors de prestacions es va accelerar. Al desembre, les prestacions no arribaven a cobrir ni a quatre de cada deu persones a l'atur, ja fos per manca de cotitzacions o per haver esgotat el període de prestacions, en el casos d'atur de més llarga durada. A Barcelona hi havia al desembre 37.465 persones que portaven més de 12 mesos a l'atur, xifra que en el darrer any ha crescut més del 50% i ja representa gairebé el 40% de l'atur registrat. Més de 18.500 portaven més de dos anys inscrites al registre del SOC, majoritàriament dones (60%). Unes dades que no inclouen els demandants d'ocupació en ERTO, que no integren les llistes d'atur però tenen dret a una prestació contributiva per desocupació. A la demarcació de Barcelona eren 27.161 beneficiaris al desembre, xifra molt inferior a la d'afectats per ERTO (85.934 persones).

L'impacte sobre el mercat de treball de la crisi de la covid-19 seria més greu encara del que ho ha estat fins al moment de no ser per les mesures extraordinàries implementades per blindar temporalment la destrucció de teixit productiu i llocs de treball. La vigència de figures com els Expedients de Regulació Temporal d'Ocupació (ERTO) o les prestacions especials a autònoms per cessament d'activitat s'ha hagut d'anar prorrogant davant de les successives onades de contagis, que fan necessària l'aplicació de restriccions a la mobilitat i l'activitat que afecten especialment als sectors econòmics més dependents de la interacció social. En relació amb els ERTO, que permet a les persones afectades percebre la prestació d'atur i mantenir la vinculació amb l'empresa i l'afiliació a la Seguretat Social, al llarg de 2020 van passar per aquesta situació 314.672 treballadors a Barcelona (30,1% del total de Catalunya), majoritàriament amb suspensió de contracte (265.594 persones) i en menor mesura amb reducció de jornada (més de 49.000). Als afectats per ERTO cal afegir les 3.564 persones que van patir directament una extinció del contracte. En total el 2020 es van registrar 36.147 expedients de regulació d'ocupació d'empreses amb domicili social a la ciutat, més del 75% abans de l'estiu. Per sectors, el major nombre de persones afectades era de l'hostaleria (31,6%) i el comerç (13,7%).

Síntesi	PIB	Mercat de Treball	Empresa	Turisme	Construcció i immobiliari	Consum	Transports
---------	-----	-------------------	----------------	---------	---------------------------	--------	------------

Empresa

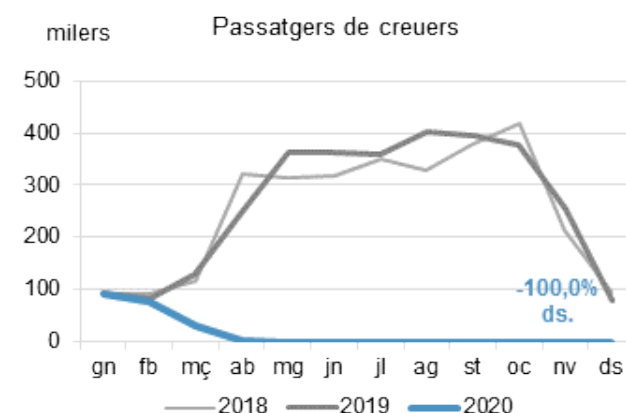
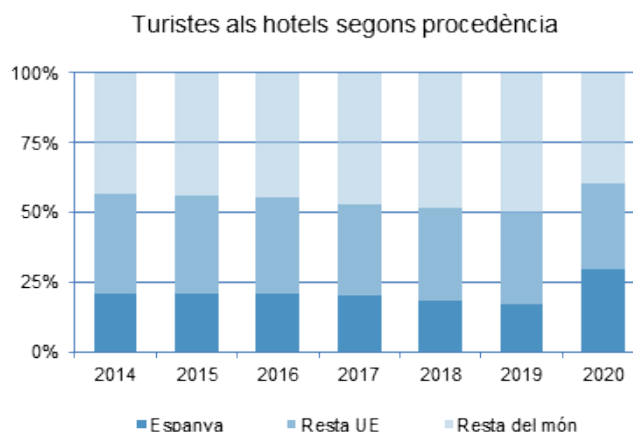
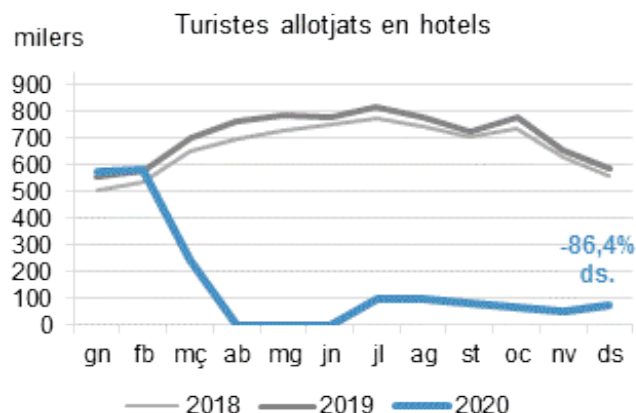
Els resultats de l'enquesta de la Cambra de Comerç realitzada en el 3r. trimestre a 984 empreses de l'AMB reflecteixen l'impacte de la crisi sanitària sobre l'economia. Després de caure a cotes mínimes en el 2n. trimestre, amb el saldo global més desfavorable mai abans registrat –especialment a la indústria i als sectors més perjudicats com l'hostaleria- la percepció dels empresaris sobre la marxa dels negocis va començar a millorar lleugerament en el 3r. trimestre, de forma similar al conjunt de Catalunya, on el saldo negatiu global va ser de -37,5 punts. Però els valors dels índexs continuen sent molt negatius per tercer trimestre consecutiu i es situen molt per sota dels observats un any enrere. Cal tenir en compte, a més, que l'enquesta es va elaborar abans de l'octubre i de l'aplicació de noves mesures restrictives a determinades activitats com l'hostaleria, que ja registrava el més desfavorable dels resultats sectorials (-97,2). En una conjuntura d'incertesa extrema, les perspectives de cara al 4t. trimestre no oferien gaires canvis i seguien sent molt desfavorables, en major mesura a l'AMB (-42,5) que a la resta del país (-35,8). A nivell sectorial, les expectatives de recuperació seguien sent més negatives a l'hostaleria (-78,2) que a la indústria (-43,1), el comerç (-42,4) o la construcció (-40,6).

Les exportacions a la demarcació de Barcelona van registrar al novembre valors similars als d'octubre, però en termes interanuals les dades van ser molt positives, més que al conjunt de Catalunya (+6,7%) i d'Espanya (-0,1%). Després de vuit mesos de xifres negatives, el punt d'inflexió ha vingut recolzat per la favorable evolució del volum de tràfic al Port de Barcelona en els dos darrers mesos de l'any. La indústria química i la de l'automòbil van ser els sectors que al novembre més van vendre a l'exterior, registrant aquest últim un repunt interanual superior al 50%, que corregeix parcialment els forts descensos de mesos anteriors. Les exportacions s'han anat recuperant progressivament de l'impacte de la pandèmia, que en el segon trimestre de 2020 va deixar les vendes a l'exterior al nivell més baix de la darrera dècada. L'activitat va millorar en el tercer trimestre i el valor de les vendes de novembre ja era el més elevat dels darrers dotze mesos. Tot i el canvi de tendència, en termes acumulats persisteix un obstant la trajectòria a la baixa. El total exportat per Barcelona de gener a novembre registra el valor més reduït dels darrers cinc anys, amb un descens respecte al mateix període de 2019 (-12,5%) superat per la magnitud de la caiguda de les importacions (-18,4%), el que ha afavorit un augment de la taxa de cobertura de 5 pp fins al 82,8%.

La xifra de societats inscrites al Registre Mercantil va ser positiva al novembre, després del retrocés interanual d'octubre. Les 607 societats creades suposen un increment respecte a l'any anterior més moderat que el del conjunt de Catalunya (+7,5%), que va mostrar major dinamisme empresarial que la resta de l'Estat (+0,1%). Després del daltabaix d'abril, la constitució de societats va accelerar al juny la recuperació, amb l'activació dels projectes empresarials aturats des de l'esclat de l'emergència sanitària. La xifra de 1.530 noves empreses registrades en el tercer trimestre va ser similar a la d'un any enrere, amb un descens contingut (-1,9%) comparat amb la forta davallada del segon trimestre (-55,6%). Però la segona onada del coronavirus i les noves mesures restrictives de l'activitat han perjudicat una major recuperació en el tram final de l'any. El balanç des de gener no és positiu, amb 5.563 noves empreses amb domicili social a la ciutat (41,5% de Catalunya), xifra que pràcticament iguala la registrada deu anys enrere. La caiguda respecte al mateix període de 2019 ha estat del 21,4%, lleugerament més intensa que la de Catalunya o Espanya. El capital mitjà subscrit al moment de la constitució, 27.833 euros per societat al novembre, també va ser inferior al de la resta d'àmbits.

Síntesi	PIB	Mercat de Treball	Empresa	Turisme	Construcció i immobiliari	Consum	Transports
---------	-----	-------------------	---------	----------------	---------------------------	--------	------------

Turisme

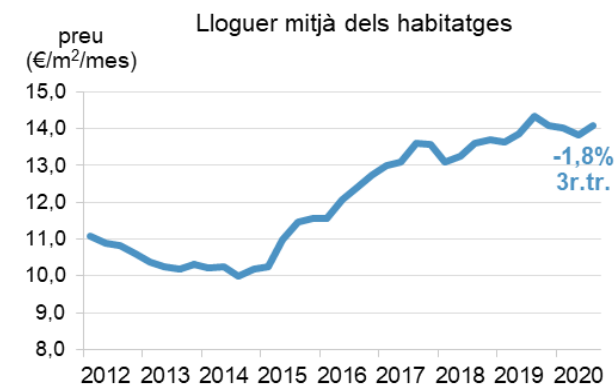
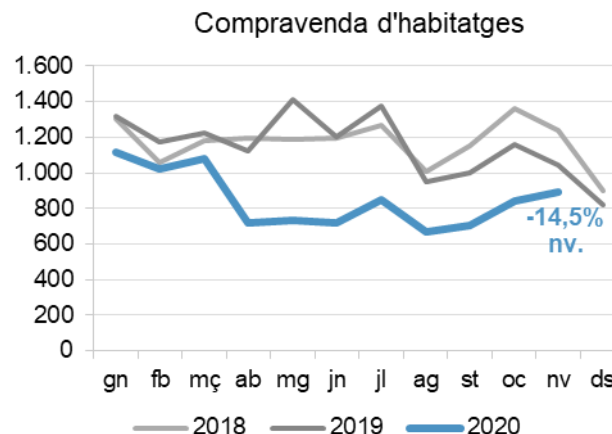
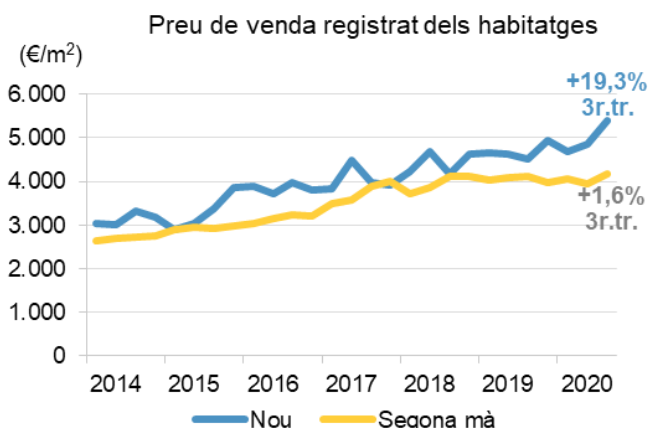
Després de tocar fons al novembre, el nombre de turistes allotjats als hotels de la ciutat durant el desembre ha quedat per sota dels 80.000, amb una caiguda del 86,4%, la més baixa des de l'abril, gràcies a l'efecte Nadal i al sector domèstic, que ha suposat més de dos terços del total. Amb aquestes dades, l'any tanca per sota de l'1,9 milions de turistes, un 78% menys que els més de 8,5 milions del 2019, i hauríem de retrocedir uns 30 anys, a la Barcelona preolímpica, per trobar xifres semblants. La pandèmia també ha comportat canvis sobtats en la composició dels visitants i si fa un any el turisme domèstic representava el 17% del total, ara s'apropa al 30%, en detriment dels internacionals que han perdut més de deu punts al llarg de l'any. Amb poc més d'un centenar d'hotels oberts a la ciutat, un 25% del total i prop de 25.000 places d'un total de 80.000, el sector passa per moments tràgics i ja ha demanat una bateria d'ajuts fins que la situació es normalitzi, fet que no es preveu en un curt termini i molts donen per perdut el primer trimestre de l'any, inclosa la Setmana Santa, i fins i tot l'estiu si el ritme de vacunació no s'accelera i els contagis continuen evolucionant com fins ara.

La caiguda en picat del turisme de la UE i sobretot de l'internacional des de l'inici de la pandèmia ha fet pujar la quota de mercat del turisme espanyol que anys enrere se situava per sota del 20% i ara és de prop del 30%, igualant el pes dels visitants de la UE, mentre que el de la resta del món cau fins al 40%, perdent més de deu punts en relació amb l'any anterior. Per nacionalitats, els visitants més nombrosos durant el 2020 han estat, amb diferència, els francesos, amb més de 200.000, que cauen més moderadament que la resta, un 69,4%. Els segueixen a distància els visitants procedents del Regne Unit, més de 125.000, els d'Itàlia, uns 104.000, i els d'Alemanya que queden per sota de 82.000, totes tres nacionalitats amb retrocessos superiors al 80%. Els turistes d'Estat Units han tancat l'any per sota del 104.000, gairebé una desena part del total de 2019, igual que els procedents del sud-est asiàtic, com la Xina, el Japó i Corea del Sud, que s'han reduït al voltant del 80%. Els viatgers procedents de Rússia, pocs més de 37.000, també han presentat la mateixa evolució negativa que la resta dels mercats tradicionals de la ciutat.

El nombre de creueristes del Port de Barcelona durant l'any 2020 ha estat especialment afectat per la pandèmia. De fet, els creuers només van estar operatius fins a la declaració de l'estat d'alarma del 13 de març, per després paraitzar completament la seva activitat. D'aquesta manera l'any ha tancat per sota dels 200.000 passatgers, un 93,7% menys que el 2019, quan es va assolir el record de 3,1 milions que va consolidar Barcelona com a primer port creuerístic europeu i quart del món. La situació del sector és preocupant i moltes companyies que esperaven poder començar l'activitat de cara a la Setmana Santa d'enguany, ja dubten si això serà factible amb la irrupció de la tercera onada del COVID-19. Els ferris de línies regulars, en canvi, han pogut operar durant tot l'any i, a excepció dels mesos de confinament dur, han transportat al voltant de la meitat del passatge de l'any anterior, tancant el 2020 amb prop de 660.000 passatgers (-55,8%), dada molt més positiva que la relativa als creuers, però que també està passant factura a algunes companyies navilieres amb greus problemes de finançament.

Síntesi	PIB	Mercat de Treball	Empresa	Turisme	Construcció i immobiliari	Consum	Transports
---------	-----	-------------------	---------	---------	----------------------------------	--------	------------

Construcció i mercat immobiliari

Després de l'apertura gradual que va seguir al confinament de la primavera, els preus dels habitatges repunten novament a la ciutat en el tercer trimestre de 2020, assolint nous màxims històrics en el cas dels de nova planta, en termes d'unitat de superfície. En aquest minoritari segment del mercat residencial, la limitació de l'oferta ha anat empenyent a l'alça de forma sostinguda els preus en els darrers anys. D'acord amb les dades del Col·legi de Registradors de la Propietat, els valors es van disparar en el tercer trimestre fins a fregar els 5.400 euros per m2 de mitjana, superant en més del 70% els preus mitjans de sis anys enrere i situant-se en els 481.700 euros per una superfície de 85,6 m2. Pel que fa a l'habitatge usat, la paral·lisi de l'activitat i el replegament inversor van frenar els valors mitjans en el primer semestre, però amb la represa es va reactivar la demanda latent i els preus van tornar a augmentar a l'estiu, tot i que molt més moderadament que els dels habitatges nous. Els valors del tercer trimestre es situen en els 4.171 euros/m2 de mitjana i ja són els més elevats d'aquesta dècada, després de créixer prop del 60% d'ençà els mínims de 2013. Els 353.400 euros per un habitatge usat de 78,7m2 resulten inabastables per la major part de les llars.

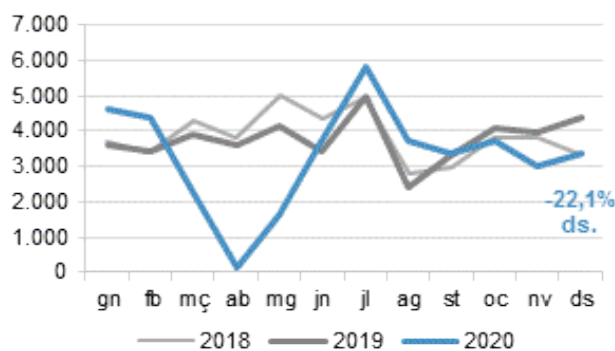
La compravenda d'habitatges s'ha anat recuperant des de l'estiu passat, després de marcar en el mes d'agost les cotes mínimes des de 2013. Però la recuperació està sent molt feble i al novembre, vuit mesos després de l'esclat de la pandèmia, l'activitat seguia en nivells molt per sota dels registrats en els anys anteriors. Les 892 operacions suposen la xifra més reduïda en un mes de novembre dels darrers sis anys malgrat l'augment de les de nova planta (+32,5% interanual), per la davallada al segment majoritari de segona mà (-18,2%). La irrupció del coronavirus ha accelerat el canvi de cicle al mercat residencial de Barcelona, intensificant una trajectòria a la baixa iniciada en el 2018 com a resposta de la demanda a la desacceleració del creixement econòmic i a l'augment acumulat dels preus dels habitatges. Al novembre són ja setze mesos de descensos interanuals consecutius i l'evolució és més desfavorable que al conjunt de Catalunya, on es registra un augment de les transaccions (+5,6%) fins i tot superior a la mitjana espanyola (+1,9%). També l'acumulat des de gener – un total 9.354 operacions- cau de forma més pronunciada a Barcelona (-27,9%). L'empitjorament del mercat de treball derivat de la crisi no afavorirà la millora immediata del sector.

Els lloguers a Barcelona reprenen en el tercer trimestre de 2020 la senda alcista que van seguir fins el 2019 i durant tot un quinquenni d'evolució ascendent. Després de la paralització de l'activitat en els mesos més durs de confinament, el mercat es va anar normalitzant amb la desescalada i tant els contractes formalitzats com el nivell de preus es van recuperar a l'estiu, situant-se en nivells similars als d'abans de la pandèmia. Els preus/m2 es situen en els 14,1 €/mes de mitjana, superant lleugerament els d'inici d'any, però queden per sota dels màxims del 3r. trimestre de 2019. De forma semblant, les rendes mensuals (979 euros de mitjana entre juliol i setembre per un habitatge de 72,7 m2) repunten el 3,1% respecte al trimestre anterior i gairebé igualen el nivell de gener a març, però són un 2,6% inferiors a les d'un any enrere, quan es va superar la barrera dels 1.000 euros/mes. La menor demanda derivada de la situació de crisi pandèmica i de factors com el teletreball i la major oferta pel transvasament de pisos turístics hauria d'afavorir teòricament la reducció de preus. En aquest sentit, en els propers mesos es veurà l'impacte de la regulació dels lloguers als municipis com Barcelona, on la demanda ha estat tradicionalment sotmesa a molta pressió.

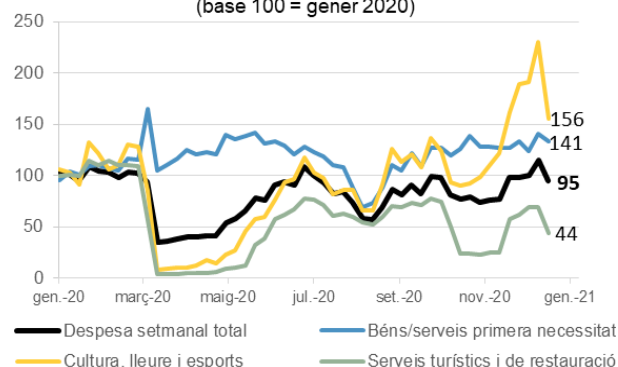
Síntesi	PIB	Mercat de Treball	Empresa	Turisme	Construcció i immobiliari	Consum	Transports
---------	-----	-------------------	---------	---------	---------------------------	---------------	------------

Consum

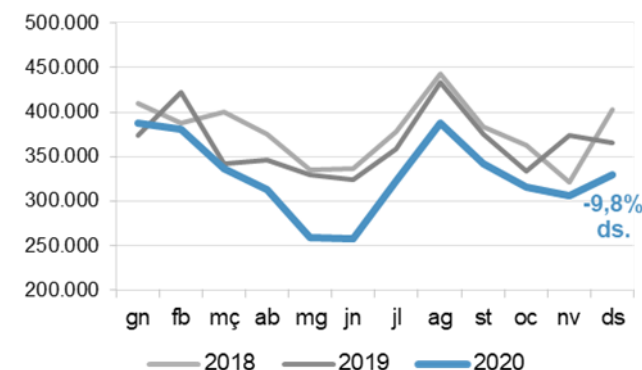
Matriculació de vehicles

Consum privat. Despesa setmanal (€) (base 100 = gener 2020)

MWh Consum d'electricitat de baixa tensió

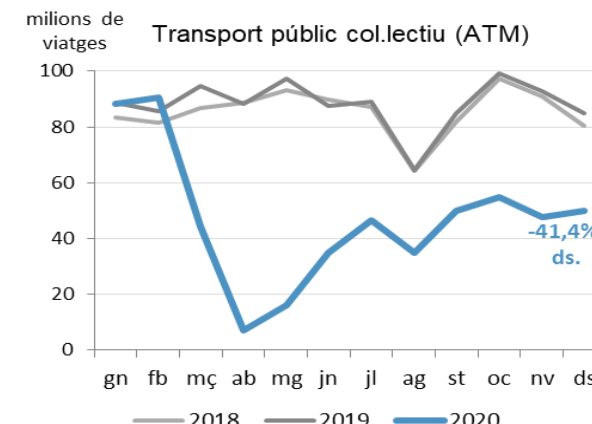
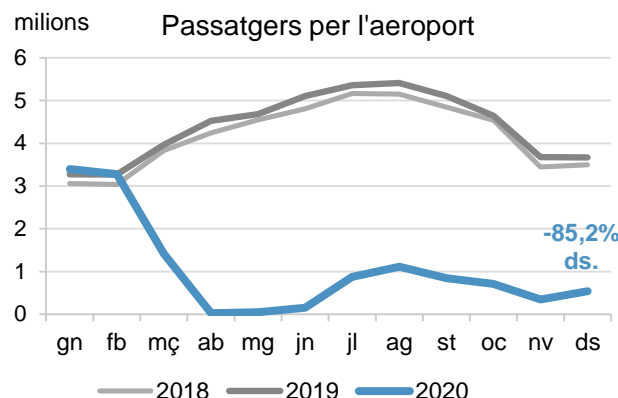
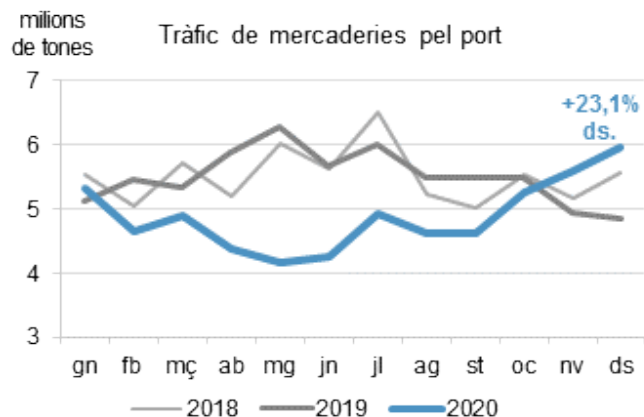
Continuen les dades negatives de les matriculacions del desembre a la ciutat (-22,1%), amb una caiguda similar a la del mes precedent, que deixa l'acumulat de l'any un 11,8% per sota del de 2019. La reducció ha afectat totes les tipologies, a excepció dels vehicles tot terreny (+19,6%) i dels altres vehicles (+21,4%), encara que s'observa certa recuperació en la matriculació de turismes que van caure un 10%. En termes anuals, els descensos han afectat totes les categories, menys els ciclomotors que augmenten un 88% mentre que les matriculacions de motocicletes baixen un 12,7% i les de turismes un 23,4%. A diferència de Barcelona i de l'AMB, la resta d'àmbits territorials han tingut una evolució positiva al desembre, amb creixements entre el 3,5% i el 5%, encara que en termes anuals les caigudes segueixen essent més accentuades: província (-22,7%), Catalunya (-22,7%) i Espanya (-27,4%). En definitiva, les dades anuals de Barcelona no han estat tan catastròfiques com les de la resta d'àmbits i la tendència positiva de començaments d'any només s'ha vist truncada els mesos de confinament dur i l'últim trimestre, amb les noves restriccions de mobilitat que han pogut afectar la venda de vehicles. Esperem que, malgrat la pujada de preus que suposarà la nova normativa d'emissió de gasos, de cara al 2021, les matriculacions es recuperin i les dades positives tornin a estar presents a la ciutat.

Les dades de despesa setmanal obtingudes de la informació sobre pagaments efectuats amb targetes bancaries processats per BBVA mostren la millora del consum privat als comerços de Barcelona a partir de la darrera setmana de novembre, coincidint amb la desescalada de la segona onada de la pandèmia. Les dades indexades sobre la mitjana de les darreres tres setmanes de gener de 2020 revelen que el consum privat als comerços de la ciutat es va mantenir globalment estancat durant bona part del novembre, en nivells inferiors en més d'un 20% als d'abans de l'emergència sanitària. Però la relativa flexibilització de les mesures més restrictives a sectors com la restauració, el comerç i la cultura a l'inici de la campanya de Nadal va afavorir la tendència a l'augment de la despesa, que a mitjans de desembre es va situar un 15% per sobre del valor mitjà de referència (100), el nivell més elevat des de l'inici de la pandèmia. Tanmateix, l'impacte de la pertorbació sobre els diferents sectors econòmics està sent molt heterogeni. A mitjans de desembre, el consum de cultura, lleure i esports marcava un fort repunt, en bona part per la despesa en apostes prèvia a Nadal. També el consum de béns i serveis de primera necessitat i el de tecnologia es mantenien per sobre de la mitjana, mentre l'evolució seguia sent desfavorable a sectors com el transport i especialment als serveis turístics.

L'evolució del consum elèctric va molt lligada al ritme de creixement econòmic i les xifres de 2020 mostren la contracció derivada de l'impacte de la pandèmia, situant-se ja des de febrer i mes rere mes bastant per sota de les de 2019. Malgrat que al final de l'any el consum va augmentar lleugerament respecte al novembre, les dades d'Endesa van registrar la cota mínima en un mes de desembre dels últims vint anys, arrossegades a la baixa per la facturació al segment productiu, que va caure un 18,5% en termes interanuals, mentre que el descens a les llars va ser més contingut (-2,2%). Després d'un primer trimestre amb xifres ja negatives, les restriccions a l'activitat van accelerar la caiguda del consum elèctric a la primavera, en ple estat d'alarma, amb una davallada en línia amb l'evolució del PIB, fins els nivells més reduïts d'ençà de l'estiu de 2009. La demanda d'electricitat es va recuperar moderadament durant els mesos d'estiu, però amb les noves restriccions del darrer trimestre el ritme de descens s'ha tornat a intensificar. L'any 2020 tanca així amb les xifres globals de consum a la ciutat més baixes des de 1996, amb una caiguda global del 10,1% respecte al 2019, que arriba al 17,9% en el cas del segment terciari-industrial i amb un descens més moderat de la demanda domèstica (-1,6%).

Síntesi	PIB	Mercat de Treball	Empresa	Turisme	Construcció i immobiliari	Consum	Transports
---------	-----	-------------------	---------	---------	---------------------------	--------	------------

Transports

Les bones notícies tornen a estar presents al Port durant el desembre, amb una càrrega transportada de prop de 6 milions de tones, que suposen un excel·lent increment del 23,1% i permeten tancar el quart trimestre en positiu, a diferència dels dos anteriors. Especialment favorable ha estat el registre dels contenidors, amb un augment de quasi el 25%, gràcies a l'evolució dels plens en trànsit i dels d'exportació. En termes anuals el tràfic total ha assolit els 58,5 milions de tones, un 11,2% menys que el 2019, i s'han transportat gairebé tres milions de contenidors, també un 11% menys, dades molt acceptables tenint en compte la complexa situació econòmica viscuda. A més, les exportacions d'aquests últims presenten un registre acumulat molt semblant al de l'any 2019. Els productes alimentaris, farmacèutics, químics i els materials de construcció han liderat el transport de mercaderies, mentre que la nota més negativa ve de la mà dels automòbils que, malgrat que s'han anat recuperant durant l'últim trimestre, tanquen l'any amb un fort retrocés de més del 38%, afectant, però, més a les importacions (-44%) que a les exportacions (-33%). En resum, doncs, bones dades de tancament d'any que permeten a aquesta infraestructura encarar el 2021 amb optimisme.

L'aeroport del Prat va transportar al desembre 541.332 passatgers (-85,2%), amb una caiguda lleugerament més moderada que el mes precedent, per l'efecte Nadal i gràcies, principalment, al sector domèstic. Amb aquesta dada, el 2020 tanca amb menys de 12,8 milions d'usuaris, un 76% per sota dels més de 52,6 milions del 2019, situant-se a un nivell similar al d'ara fa 25 anys. La demanda de vols internacionals durant el 2020 ha caigut amb força (-82,3%), igual que la dels països de la UE (-78,5%), mentre que el sector domèstic mostra una reducció menys accentuada (-65,7%). La pandèmia del COVID-19 ha passat factura als principals aeroports europeus que han perdut lideratge i s'han vist superats per les infraestructures russes i turques, que a hores d'ara encapçalen el rànquing en nombre de viatgers a Europa. Pel que fa al transport de mercaderies a l'aeroport del Prat, al desembre es manté l'evolució negativa arrossegada des del març, amb una càrrega transportada de poc més de 10 milions de tones, un 33,3% inferior a la d'ara fa un any, que deixa la xifra acumulada per sota dels 114 milions i consolida la pèrdua de la segona posició d'aquesta infraestructura en la xarxa d'AENA a favor de l'aeroport de Saragossa.

Amb la segona onada de la pandèmia, el nombre de viatges a la xarxa de transport públic de l'ATM es va tornar a reduir en el darrer bimestre de 2020 i els prop de 50 milions de validacions de desembre no van arribar al 60% del que seria normal per l'època de l'any. Al conjunt de 2020, els 565 milions de viatges marquen cotes mínimes en les darreres dècades, amb un descens anual del 46,6%, després d'haver assolit en el 2019 el màxim històric de 1.057 validacions. Tots els modes de transport han tingut una davallada de demanda homogènia. El metro, amb 217,9 milions de viatges, registra una caiguda del 47,1% similar a la dels Autobusos TMB (-46,4%) i el conjunt de la xarxa de TMB, amb 333,4 milions de viatges, en perd 293,9 milions respecte al 2019. Malgrat el baix nivell de demanda, s'ha fet l'esforç de mantenir al màxim l'oferta per possibilitar la mobilitat de les persones treballadores, especialment les de serveis essencials, garantint la seguretat del passatge. Però el descens en l'ús del transport públic va molt lligat a l'empitjorament del mercat de treball i a la reducció de l'activitat turística, cultural i comercial. A més, la pandèmia ha accelerat noves dinàmiques, com la proliferació del teletreball i l'estudi on-line, que suposen canvis dels hàbits de mobilitat de moltes persones i que dificultaran la recuperació de les xifres registrades abans de l'emergència sanitària.

